

Фотом flickr.com/Shanna Hawkins

70 на сто от родителите смятат, че всички деца трябва да получават детски надбавки независимо от доходите на семействата си

Зина СОКОЛОВА

Изследване на нагласите към системата за семейна политика в страната показва, че според родителите държавата е в дълг към осигуряване на по-добро качество на живот на децата. Експертите от Института за изследване на населението и човека към БАН провеждат анкети с различни фокус групи – родители с 1 – 2 деца, многодетни, на деца с увреждания, самотни родители и такива от ромската общност. Според получените данни 91% от анкетирания определят семейната политика у нас като неефективна. Голяма част от техните критики са свързани с липсата на качествени услуги за деца, както и с ресурсите, отделени от държавата за подкрепа на семействата.

Данните са резултат от изследване с цел разработване на по-ефективна държавна политика към родителите. Участници са сдружението „Дете и пространство“, Националната мрежа за децата и Институтът за изследване на населението и човека към БАН. Според тях държавата няма ясна визия как да подкрепя семействата. При мер за това е фактът, че

броят на децата, „отглеждани от държавата“, не намалява въпреки скъпия и продължаващ с години процес по затваряне на детските домове.

Специалистите подчертават, че ако семействата в риск получават навреме адекватна подкрепа, много деца не биха били отделени от дома си. Но в сегашните условия санкции за родители са най-често

Има ли формула за щастието на родителите

У нас семейната политика е свързана с подпомагането на хора и деца, когато вече „каруцата е обърната“

срещаните инструменти, прилагани от държавата.

Повечето семейни помощи не са обвързани в цялостна система за подкрепа. В ключови области като образование, здравеопазване, жилищно настаняване, енергетика често се предлагат мерки „на парче“. Няма яснота към какъв тип семейно подпомагане се стремят правителствата и какви дългосрочни цели си поставят.

„Разработването на самостоятелна семейна политика, която да доведе до прилагане на семейно ориентиран подход, е абсолютно наложително – коментира Георги Богданов от Национална мрежа за децата. – За целта планираме да започнем консултации за изготвяне на нова визия за семейна политика в България с участието на всички заинтересовани страни – родители, семейства, неправителствени организации, както и експерти и представители на институциите.“

По време на дискусиата специалистите подчертаха, че е много важно не само колко пари дава държавата и за какво, но и как се изпълняват услугите за деца, които се пре-

доставят у нас. Необходими са и стъпки за

насърчаване на родителите чрез нови методи за възпитание и отглеждане на деца.

В тази връзка много важни са и програмите за родители, както и предлагането на онлайн услуги в помощ на майките и татковците. Някои от присъстващите поставиха въпроса, че много родители не се интересуват от живота на детето извън дома. Трудно се ангажират в училищни настоятелства и родителски комитети.

Д-р Весела Банова, психолог, дава за пример опита на Франция по отношение на родителите. В основата на подхода там е разбирането, че не може да има щастливо дете, ако родителите му са нещастни. Докато у нас семейната политика до голяма степен е свързана с подпомагането на хора и деца, които вече са в риск. Но тогава проблемите трябва да се решават по спешност и това е друга логика. Показателно е, че през послед-

ните 15 години най-бързо се развиват социалните услуги в областта на закрилата, а обра-

Как се прави в Европа

Сдружение „Дете и пространство“ представи анализ на семейните политики в четири европейски държави.

В Норвегия има обхватна семейна политика, в която акцентът през последните 20 години е върху това майките да могат да съчетават семейните и професионалните ангажименти. При всяко раждане и двамата родители имат право на отпуск. Мъжете са стимулирани да участват в отглеждане на децата.

Във Великобритания има специални мерки за отговорно бащинство. Допълнителната отпускат за татковците е до 26 седмици.

В Германия след 2006 г. се създават условия за съвместяване на професионалния и родителския живот. Предлагат се 156 вида помощи за семейството. Експертите подчертават, че семействата имат нужда не само от материални, но и от времеви ресурси. Качеството на живот на едно семейство се измерва и с времето, което родителите прекарват с децата си.

Франция е страната с първата формулирана в Европа семейна политика, и то още през 1916 г. Осигуряват се гъвкави възможности за отглеждане на малки деца, финансови и данъчни облекчения за родители.

зованието и здравеопазването изостават. Освен това до 70-те години семейната политика е с акцент върху раждаемостта. Едва по-късно почва да се мисли как да се помогне на родителите да съчетават своето професионално развитие с родителските функции.

Според проф. Петя Владимирова от Института за изследване на населението и човека към БАН у нас почти не се коментират политики за родителския отпуск и съвместяването на професионалния и семейния живот. Според нея акцентът при семейната политика трябва да е върху образованието и здравеопазването. И затова трябва не просто държавата да дава подкрепа за раждане на дете, а за „култивирането“ на децата и интегрирането им в детски градини и училища.

Извадка от проучване „Нагласи към семейната политика в България“ на Института за изследване на населението и човека при БАН

- 91% от родителите дават отрицателна оценка на ефективността на политиката за подкрепа на семействата.
- 59% не смятат, че платеното майчинство трябва да бъде колкото се може по-дълго.
- Повечето родители са на мнение, че са силно ограничени в своя избор дали да останат вкъщи, или да се върнат по-рано на работа поради недостига на детски заведения и качеството на услугите, предлагани в тях.
- 70% от интервюираните са категорични, че всички деца трябва да получават детски надбавки независимо от доходите на семействата си.
- 89% не са съгласни, че детските надбавки трябва да се получават само за първо и второ дете, а за трето и следващо – не.
- 54% не биха се отказали да получават детски надбавки, ако вместо тях имаха възможност да получават други услуги – например да плащат по-ниски данъци.
- На въпроса „Ако трябва да изберете само едното от двете твърдения, какво трябва да осигурява семейната политика в България?“ 67% от анкетиранията лица посочват, че са необходими „повече пари за семействата с деца“, а 33% от родителите избират твърдението „повече услуги за семействата с деца“.